

บทคัดย่อ

ชื่อภาคานิพนธ์ : การรวมพรรคการเมืองของไทย : ศึกษาเฉพาะกรณีพรรคการเมือง
ขนาดเล็ก
ชื่อผู้เขียน : นายวีระศักดิ์ ภูพันธ์ศรี
ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)
ปี : 2544

การวิจัยเรื่องนี้ เป็นการมุ่งเน้นศึกษาเฉพาะการรวมพรรคเล็กกับพรรคการเมืองใหญ่ ที่เป็นหลักในการจัดตั้งรัฐบาล ซึ่งเป็นปรากฏการณ์การรวมพรรคการเมืองครั้งแรกหลังจากการเลือกตั้งทั่วไป นับตั้งแต่มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540 เป็นต้นมา เพื่อก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกรรวมพรรคการเมือง ทิศนะของนักการเมืองและมูลเหตุการตัดสินใจยุบรวมพรรคการเมือง

การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีการค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารเป็นหลัก ประกอบการสัมภาษณ์แกนนำของพรรคการเมืองสำคัญ ๆ เกือบทุกพรรคการเมืองที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในชุดปัจจุบันสังกัดอยู่ โดยเฉพาะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคการเมืองขนาดเล็กที่ยุบรวม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมรอบด้าน และสอดคล้องใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด

ผลการศึกษาพอสรุปได้ ดังนี้ :

การรวมพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ.2541 กระทำได้ 2 วิธี วิธีแรกคือ การรวมกันเพื่อจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองใหม่ และวิธีที่สองได้แก่ การรวมพรรคเป็นพรรคเดียวกับพรรคการเมืองที่เป็นหลัก ปรากฏการณ์กรณีการรวมพรรคเล็กกับพรรคใหญ่ที่เป็นหลักในการจัดตั้งรัฐบาลถือว่าเป็นการรวมกันตามวิธีที่สอง สำหรับทัศนะนักการเมืองส่วนใหญ่ มีทัศนะต่อการรวมพรรคว่า พรรคที่จะเข้าร่วมกันจะต้องมีนโยบาย แนวความคิดอุดมการณ์ทางการเมือง สอดคล้องกันหรือเหมือนกัน ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่วางไว้ และในการรวมพรรคครั้งนี้ นักการเมืองมีทัศนะคล้ายตามกับปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในเชิง

สนับสนุน เพราะต้องการให้มีพรรคการเมืองใหญ่ขึ้น และมีพรรคการเมืองน้อยลง อย่างไรก็ตาม มีนักการเมืองหลายรายเห็นว่าเป็นการรวมกันเพื่อประโยชน์ทางการเมืองของพรรค ทั้งสองที่ลงตัวกันพอดี

ส่วนมูลเหตุการตัดสินใจในการรวมพรรค นักการเมืองส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นเพราะ ข้อกำหนดทางกฎหมายและรัฐธรรมนูญที่กำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะเสนอพระราชบัญญัติได้ก็ต่อเมื่อมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน 20 คน ซึ่งพรรคเล็กที่ยุบรวมได้รับเลือกตั้งไม่ถึง 20 คน และระดับแกนนำพรรคที่สำคัญไม่ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จึงทำให้พรรคเล็กดำเนินกิจกรรมทางการเมืองในสภาผู้แทนราษฎรค่อนข้างลำบาก ขณะเดียวกันนโยบายหรืออุดมการณ์ของพรรคทั้งสองมีความคล้ายคลึงกัน โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหาระดับรากหญ้า ขณะที่ข้อจำกัดในเรื่องค่าใช้จ่ายซึ่งจะต้องใช้ทุนในการดำเนินกิจการทางการเมือง ในการเลือกตั้งครั้งหน้า จึงเกิดมีการรวมพรรคขึ้น

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย คือ

- 1) ควรให้มีการบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับการรวมพรรคให้ครบถ้วนและครอบคลุมเพื่อรองรับทุกกระบวนการดังกล่าวอย่างชัดเจน
- 2) ควรเพิ่มบทบัญญัติในกระบวนการรวมพรรคให้ประชาชนหรือสมาชิกของพรรคที่ยุบ และหรือรวมพรรค มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยการแสดงประชามติ
- 3) ควรส่งเสริมให้ประชาชนมีวัฒนธรรม หรือความคิดทางการเมืองที่เป็นระบบมากขึ้น โดยให้ตระหนักถึงการเลือกพรรคมากกว่าตัวบุคคล เพื่อสร้างระบบพรรคการเมืองให้เข้มแข็ง

ABSTRACT

Title of Research Paper : Thailand's Political Party Unification : A Case Study of
Small Political Party

Author : Mr.Veerarak Poopunsri

Degree : Master of Arts (Social Development)

Year : 2001

This research emphasizes the unification between small political party and a large party as a core party in forming the government ; it was the first incident of political parties unification after the general election since propagating the Constitution, B.E. 2540. It aims to increase knowledge and understanding of the political party unification from the politician's perspectives and to find out causes behind the decision to unify the parties.

Data collection is based mostly on documents coupled with the interviews of core members of almost every important political parties, particularly those from the small party that has dissolved itself into the large one.

Results of the study can be summarized as follows :

Political party unification according to the Political Party Act, B.E. 2541 can be done in 2 ways, i.e., first, unification to form a new political party and, second, to unify with a main political party. The phenomena concerning unification of a small party with a large party to form the government is in the second category. Most of the politicians interviewed have the opinion that political parties to unify into one must have similar ideology, concept and policy according to the intent of the Constitution. They seem to support the phenomena of political parties unification because they want larger political

(4)

party and reducing the number of political party at the same time. However, some politicians think that the unification occurs because of the settled mutual interest.

As for cause of the unification , most politicians interviewed reasoned that, according to the laws, 20 members of parliament or more can propose a draft law for consideration in the parliament ; a small party of lesser than 20 members of parliament cannot ; it is therefore difficult to persue political activities meaningfully. They therefore seek to unify with a large party with similar ideology and policy. Other cause may be from higher expenditure for the next general election ; a small party may not be able to afford it.

Recommendations emerged are as follows :

1. There should be a law with complete procedure for political party unification.
2. The law should include clauses for members of the absorbed party to have right of decision making in the form of referendum.
3. The people should be encouraged to think of politics as a system more than individual politician ; this is to foster strong political party system in the future.